

tukes

Simo Lehmusmies, ylitarkastaja

8.2.2022

VAK-päivä: Markkina- ja käytön aikainen valvonta ja maakuljetusten onnettomuusilmoitukset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Toiminta-ajatuksemme

Edistämme tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan turvallisuutta ja luotettavuutta.

Asiantunteva ja riskiperusteinen valvonta, valmentava ote ja yhteistyö sekä aktiivinen kehittämis- ja viestintätyö turvaavat luotettavuuden ja turvallisuuden.

YDINTEHTÄVÄMME

Valvonta

Viestintä

Kehittäminen

Akkreditointi

71 % asiakkaista on tehnyt turvallisuutta edistäviä muutoksia asioituaan Tukesin kanssa.

Lähde: Asiakastutkimus 2019, n = 842

Mm. näitä valvomme

Tuotteet

- Biosidit
- Ilotulitteet ja räjähteet
- Jalometallituotteet
- Kaasulaitteet
- Kasvinsuojeluaineet
- Kemikaali- ja VAK-säiliöt
- Kemikaalituotteet
- Kosmetiikka
- Kuluttajatuotteet
- Mittauslaitteet
- Painelaitteet
- Pelastustoimen laitteet
- Rakennustuotteet
- Sähkö- ja elektroniikkalaitteet
- Teollisuus- ja kuluttajakemikaalit

Palvelut

- Tarkastus-, testaus- ja muut vaatimuksenmukaisuuden arviointipalvelut
- Asennus- ja huoltopalvelut
- Kuluttajapalvelut

Laitteistot

- Sähkölaitteistot
- Kaasu-, öljy- ja kylmälaitteistot
- Paineelliset järjestelmät

Laitokset ja kaivokset

- Kemikaalikohteet
- Räjähdetehtaat ja -varastot
- Kaivokset
- Malminetsintä
- Kullanhuuhdonta

Akkreditointi

- Laboratoriot
- Sertifiointielimet
- Tarkastuslaitokset
- Vertailumittausten järjestäjät
- Todentajat

Tukesin tehtäviä VAKissa mm.

Valvonta

- VAK-pakkausten ja säiliöiden markkinavalvonta (ei luokka 7). *
- VAK-tarkastuslaitosten ja VAK-määräaikaistarkastuslaitosten hyväksyntä ja valvonta.
- VAK-säiliörekisterin ylläpito. *
- Tieliikenteen VAK-onnettomuusilmoitusten vastaanotto ja käsittely. *

Luvat

- Kuljetusluokitusten vahvistaminen räjähteille ja erälle muille vaaraluokille.
- Vaarallisten aineiden kuljetusehdot/kuljetusluvut, hyväksytyt rakenteet ja tarkastus-/testausmenetelmät.
- Hyväksytyt poikkeavat ratkaisut ja tekniset eritelmat kuten tekniset koodit ja poikkeusluvut.

Viestintä

- Vaarallisten aineiden pakkaamista, merkintää, lähettämistä ja kuljettamista suorittavien yritysten ja kansalaisten neuvonta VAKkiin liittyvissä kysymyksissä.

VAK-markkinavalvonta

•Tuotteet

- vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät pakkaukset, säiliöt, irtotavarakontit eli mm. kanisterit, laatikot, tynnyrit, kaasustiivit, -pullot, IBC-pakkaukset, kuljetussäiliöt, säiliö- ja irtotavarakontit
- VAK-vaarallisuusluokitukset (mm. räjähdekollit)

•Menetelmät

- asiakirjavalvonta
- kenttävalvonta mm. myyntipaikoissa, tienvarsitarkastuksina tievalvontaviranomaisten kanssa
- käytönaikainen valvonta mm. rekisterit

•Asiakkaat

- valmistajat, valtuutetut edustajat, maahantuojat, jälleenmyyjät, muut markkinoille saattajat, omistajat, käyttäjät, haltijat, käyttöönottajat, korjaajat, tarkastuslaitokset, kaasujen täyttölaitokset, teollisuuslaitokset, kuljetusyrietykset, työmaat

•Kohdentaminen

- pistokokeenomaista ja riskiperusteista
- rekisterit, kuluttajat, toiminnanharjoittajat, tarkastuslaitokset, palo- ja pelastusviranomaiset, poliisi, tulli, onnettomuusilmoitukset, tietojenvaihtojärjestelmät (EU:n ICSMS ja RAPEX), internet

Uuden VAK-lain muutokset

Markkina- ja käytön aikainen valvonta

- markkina- ja käytön aikainen valvontalaki
- säiliöiden rekisteröinti
- seuraamusmaksut

Onnettomuusilmoitukset

- maakuljetusten onnettomuusilmoitukset Tukesiin

Valvonta: Markkina-**valvonta**laki

- Jatkossa VAK-kuljetukseen käytettävän tuotteen markkina-**valvonta** perusteista säädetään markkina-**valvonta**laissa.
  - Markkina-**valvonta**lain suhteen VAK-laki on VAK-kuljetukseen käytettävien tuotteiden osalta sektorilaki.
- Kuljetettavien painelaitteiden markkina-**valvonta**nassa noudatetaan jo tällä hetkellä EU-tuotesäätelyä.
- Jatkossa markkina-**valvonta**ta koskevat säännökset kattavat kaikki VAK-kuljetukseen käytettävät pakkaukset, säiliöt ja irtotavarakontit.
- Muutos yhdenmukaistaa eri viranomaisten ja sektoreiden markkina-**valvonta**totoimintaa.

Valvonta: Säiliöiden rekisteröinti

- Nykyään: Tukesille rekisteröidään paineella tyhjennettävät ja täytettävät säiliöt sekä paineelliset säiliöt, joiden tilavuus on yli 450 litraa.
  - Puuttuu kokonaiskuva VAK-säiliökannasta ja niiden tarkastuksissa tehdyistä havainnoista.
- Voimassaolevaa vaatimusta laajennetaan siten, että rekisteröidään kaikki säiliöt, joiden tilavuus on yli 450 litraa (huom. IBC-pakkaus ei ole säiliö) (28 §).
- Kaikki rekisteröinnin piiriin tulevat ovat jo nyt tarkastusten piirissä ja tietojen rekisteröinti tehdään tarkastuslaitoksen kautta.
- Ilmoitusvelvollisuutta noudatetaan seuraavasta tarkastuksesta alkaen (167 §).
- Nykyinen Tukesin painelaiterekisteri Parek korvataan uudella Tukesin lupa- ja valvontarekisteri Vallulla.
- Hyödyt mm. kokonaiskuva, elinkaariseuranta, riskikohteiden tunnistaminen ja valvonnan kohdentaminen ja sujuvoittaminen, säädösmuutosten vaikutusten arviointi, tarkastustietojen saatavuus tievalvontaviranomaisten käyttöön.

Valvonta: Seuraamusmaksu

- Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen markkina-avalvonnassa määrättävä seuraamusmaksu (158 §).
  - Uusi menettely markkina-avalvonnan toimenpidevalikoimaan.
- Soveltuu tapauksiin, joissa toiminnanharjoittaja tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien säännöksiä ja määräyksiä.
  - Ei rasita rikosoikeudellista järjestelmää, jossa markkina-avalvontatapaukset ei yleensä etene (Tukesin havainto).
  - Mahdollistaa toistuvasti tapahtuvien rikkomusten ja laiminlyöntien käsittelyn yksinkertaisemmassa hallinnollisessa seuraamusmenettelyssä.
  - Eriyisen soveltuva kuljetustuotteita valmistavien ja niitä jälleenmyyvien tekemiin laiminlyön-teihin, koska rikosoikeudellinen menettely ei niihin sovellu.
- Seuraamusmaksun suuruus (159 §)
  - Oikeushenkilö max 30 000€ / 1 % ed. vuoden liikevaihdosta. Luonnollinen henkilö max 3 000 € / 1 % ed. vuoden tuloista.
  - Suuruutta arvioidessa huomioidaan menettelyn laatu, laajuus, vahingollisuus, kesto-aika ja toistuvuus sekä tekijän taloudellinen asema.

Onnettomuusilmoitukset

- Nykyään Tukesiin raportoidaan tiekuljetukseen liittyvistä VAK-onnettomuuksista.
- Jatkossa Tukesiin toimitetaan kaikki maakuljetuksen VAK-onnettomuusilmoitukset (tie ja rautatie, myös satamien tie- ja rautatiekuljetukset) (58 §).
- Tukes vastaanottaa myös ilmoitukset kemikaaliturvallisuuslain tarkoittamasta kemikaali- tai räjähddeonnettomuudesta.
- Tukes kehittää ilmoitusmenettelyjä vuonna 2022 ja onnettomuusilmoituksen täyttäminen siirtyy Aluehallinnon asiointipalveluun, josta löytyy muutkin Tukesin luvat ja ilmoitukset.
  - Uuden sähköisen lomakkeen tiedot siirtyy Tukesin uuteen valvontarekisteriin Valluun (jossa VAK-säiliöiden tarkastustiedotkin on).
  - Palveluun voi tutustua <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi>, mutta onnettomuusilmoitusta ei sieltä vielä löydy.
- Kerättyä onnettomuustietoa käytetään turvallisuuden kehittämiseen ja valvonnan kohdentamiseen
  - Suunnittelemattomissa tai tahattomissa rikkomuksissa viranomainen ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin (60 §).

tukes

Kiitos!

Tukesin VAK-sivut: www.tukes.fi/vak

Kysymykset ja palautteet:
<https://tukes.fi/asiointi/kysy-tai-anna-palautetta>

Sähköposti:
simo.lehmusmies@tukes.fi ja vak@tukes.fi